

Diarienummer: SUN-2024/525

Handläggare: Jenny Jungebeck, Parkingenjör

TJÄNSTEUTLÅTANDE

LONA-projekt: Restaurering av våtmark Norra Garnsviken

Förslag till beslut

Samhällsutvecklingsnämnden godkänner förslag till LONA-projekt: Restaurering av våtmark Norra Garnsviken.

Sammanfattning av ärendet

Inom ramen för den Lokala naturvårdssatsningen (LONA) kan kommuner söka stöd för att anlägga nya eller restaurera våtmarker. Förslaget LONA-projekt innebär att Knivsta kommun i samverkan med berörd fastighetsägare ansöker om statliga medel för att restaurera en igenväxt våtmark samt för att renovera befintlig fosfordamm i norra Garnsviken. Samtidigt föreslås också landmiljön kring våtmarken utvecklas för att gynna djurlivet och att tillgängligheten till området förbättras. Projektet syftar också till att öka kunskapen om dessa typer av miljöer genom bland annat information och genom naturskolans verksamhet.

Ärendets uppkomst och historik

Området norra Garnsviken i Knivsta kommun som tidigare var en levande våtmark, är nu mestadels bevuxet av vass. Platsen blev ett fågelskyddsområde på 70-talet och är ett populärt besöksmål bland fågelskådare. Tidigare fanns planer på att skydda området kring Garnsviken som ett limniskt naturreservat, tack vare att dess vatten- och markmiljöer pekats ut som ett särskilt skyddsvärt område med värdefull natur. Lantbrukaren som äger marken anlade här för cirka 10 år sedan en 6 hektar stor våtmark i form av en fosforfälla, längs en sträcka på 750 meter. Dessutom har en väg från landsväg 255 samt parkering för fågelskådare och andra besökare anlagts.

Området är mycket välbesökt av fågelskådare och andra som vill rekreera sig i naturen. Den biologiska mångfalden har gynnats av våtmarken och fågellivet har fått en förbättrad miljö. Flertalet hotade fågelarter har rapporterats till Artdatabanken inom området sedan fosfordammen anlades.

Att återskapa delar av våtmarken väster om fosfordammen till dess ursprungliga status skulle ytterligare förbättra förutsättningar för fågellivet och dessutom gynna friluftslivet i området. Detta innebär att områdets leverans av ekosystemtjänster säkras och utvecklas. Tjänsterna inkluderar bland annat ökad biologisk mångfald och skapande av livsmiljöer, rening och reglering av vatten, kolbindning, fysisk hälsa, mentalt välbefinnande samt bevarande av kulturarv.

Det vassbevuxna området gör idag våtmarken otillgänglig för friluftsliv. En renovering av de båda våtmarkerna skulle därför starkt förbättra tillgängligheten för besökare men även underlätta för framtida skötselinsatser. Med ökad framkomlighet kommer borttagning av vass och tömning av sediment kunna genomföras regelbundet. Detta innebär en fortsatt bortforsling av näringsämnen genom sedimenterat fosfor samt kväve och fosfor som tagits upp i växterna, vilket minskar näringsläckaget från området på sikt.

Mälaren som ligger intill den planerade våtmarken har i dagsläget otillfredsställande ekologisk status. Borttagning av vassbevuxna områden skulle därför, förutom att förebygga framtida igenväxning, även minska näringsläckaget ut i Mälaren då näringsämnen förs bort med växtmaterialet. Eftersom näringsretention är prioriterat runt åkermark som generellt har ett stort näringsläckage skulle insatsen i kombination med de anlagda fosforfällorna utgöra en betydelsefull naturvårdsåtgärd, samt ha positiva effekter på vattenkvaliteten i Mälaren på sikt.

Genom informationsinsatser, ny skyltning samt att naturskolan förelägger delar av sin verksamhet på platsen sker en långsiktig kunskapsspridning om våtmarkers betydelse.

Konsekvensbeskrivningar

Ekonomiska konsekvenser

Projektets totala kostnad förväntas uppgå till ca 1 800 000 kronor. Detta finansieras till 90% av statliga bidrag för LONA-projekt. Resterande 10% står kommunen och markägaren för, i form av lönekostnader för den arbetstid som läggs ner i projektet. För kommunen utgör detta ca 150 000 kronor för lönekostnader exklusive OH, fördelat mellan år 2025-2028.

Efter projekttiden ansvarar markägaren för förvaltningen, vilket bland annat inkluderar rensning av vass och sly, tömning av sediment och årlig slåtter av gräsbevuxna ytor. Kommunen kommer inte att ha några driftkostnader för området.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Konsekvenser om beslutet inte tas

Projektet innebär stora vinster för biologisk mångfald, friluftsliv och rekreation samtidigt som det främjar en mängd ekosystemtjänster. Om beslutet inte tas riskerar dessa vinster att gå förlorade, vilket ger konsekvenser för såväl djur- och växtliv.

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att LONA-projektet för Norra Garnsviken innebär en mängd fördelar för ekosystem och biologisk mångfald, utbildning, hälsa och välbefinnande samt för kommunens attraktivitet. Det bidrar dessutom till minskat

näringsläckage från åkermark och utgör därmed en möjlighet att förbättra vattenkvaliteten i Mälaren.

Underlag för beslut och beslutsexpediering

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande (2024-11-27)

Beslutet skickas till

Akten

Jenny Rydåker
Samhällsbyggnadschef

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja   Nej

2. Hur har barns bästa beaktats?

Barns bästa har beaktats genom planerade informationssatsningar som bidrar till kunskapsspridning om våtmarker, genom pedagogisk skyltning samt naturskolans verksamhet.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument.